

Posudek vedoucího diplomové práce Bc. Barbory Waschingerové

Spolky Pohodlí a Karla Hynka Máchy a výtvarná tvorba jejich členů

Jaroslav J. Alt

FHS UK 2024

Cílem diplomové práce bylo představení činnosti spolků Pohodlí a Karla Hynka Máchy v končících letech šedesátých a letech následujících. Oba spolky soustřeďovaly členy, jejichž profesionální aktivity byly velice rozličné. Vzhledem k zaměření práce, která vznikala na půdě programu Evropské vizuální kultury FHS, se studentka zaměřila na členy spolků, věnujících se výtvarnému umění. V práci se v důsledku jedná o neselektivní výběr osobností obou spolků, které lze charakterizovat jako umělce pohybující se ve své profesionální činnosti v širším spektru výtvarné tvorby, od grafiky, užité grafiky, malířství až po umělecké řemeslo.

Téma práce jsme vybrali se studentkou společně, inspirováni menší výstavou věnovanou oběma spolkům, kterou realizoval v roce 2017 v Galerii DOX tehdejší vedoucí Archivu výtvarného umění Jiří Hůla. Výstava však představila činnost obou spolků pouze v podobě výběrové fotodokumentace, která, ač velmi zajímavá a svým způsobem atraktivní, nezohledňovala konkrétní a časově hierarchizované aktivity obou spolků, ani se nesoustředila na konkrétní osobnosti a jejich hlubší charakteristiku, týkající se jejich konkrétního profesního zaměření spojeného s aktivitami obou spolků, pohybujícími se, více či méně, v oblasti akčního umění. Se studentkou jsme se dohodli, že vybereme několik osobností spolků (celkově devět), které studentka důkladněji představí, a jejich tvorbě se bude, v rámci aktivit spolků, podrobněji věnovat. Z hlediska metodiky jde o kombinaci a komparaci práce s písemnými a obrazovými prameny z osobních archivů členů spolku, odbornou literaturou, internetovými zdroji a osobními rozhovory s vybranými umělci, kde je řešena i otázka, zda lze jejich aktivity zařadit do oblasti akčního umění, obsahujícího prvky performance nebo happeningu.

Formálně je práce, podle mého názoru, velmi dobře strukturovaná.

Studentka začíná obecnější charakteristikou základních pojmů, s kterými pracuje, ať již jde o obecnou charakteristiku spolku či umělecké skupiny, jako takových, definici a charakteristiku akčního umění a jeho pozici v dobovém kontextu, kde komparuje prostředí oficiální a neoficiální kultury. Podrobněji se v této souvislosti věnuje konkrétním výrazným osobnostem a uskupením neoficiální československé kulturní scény. V závěru páté kapitoly představuje Hostinec U Bonaparta jako důležité místo, kde se členové spolků Pohodlí a Karla Hynka Máchy pravidelně scházeli a kde se odehrávala řada aktivit, motivovaných ať již spontánně, předem nepřipravenými nápady jednotlivých členů spolků, či v poloze víceméně improvizací plnění předem zadaných tematických úkolů. V šesté kapitole diplomové práce studentka představuje zevrubně spolek Pohodlí a jeho vazby na spolek Karla Hynka Máchy, věnuje se jejich historii a aktivitám, včetně aktivit, jejichž součástí je jejich umělecká tvorba ať již v poloze výtvarné či literární. Některé z akcí podrobněji popisuje. V další kapitole se obdobným způsobem věnuje spolku Karla Hynka Máchy.

Následuje představení vybraných osobností obou spolků. V příloze práce je ukázkový přepis několika rozhovorů. Obrazový doprovod je odpovídající a text vhodným způsobem doplňující.

Osobně si myslím, že diplomová práce Barbory Waschingerové je zpracována velmi poctivě, se snahou o představení obou spolků v poloze, kterou si jejich aktivity zaslouží a které zatím v takovémto rozsahu zpracovány nebyly. Je nutné ocenit i její práci s archivními a obrazovými prameny a odbornou literaturou. Materiálu, který studentka pro práci shromáždila, je skutečně velké množství. Podle mého názoru se touto prací jedná o první krok, který na aktivity obou spolků v zatím nepublikované komplexnosti upozorňuje a do určité míry se může stát signálem pro další výzkum, který by v širším záběru a větší hloubce, mohl jejich aktivity reflektovat. Jistě by si tyto spolky zasloužily i hlubší a těsnější komparaci s dobovými aktivitami viditelnějších uskupení, jakými byli například aktivity Křižovnické školy, dále i osobností Milana Knížáka, Eugena Brikcia, Vladimíra Boudníka a dalších.

Jak jsem měl v průběhu práce studentku možnost pozorovat, měl jsem pocit, že byla do značné míry vedena až přílišnou úzkostí a obavami, aby něco nepokazila a celý výzkum vedla až z úpěnlivou snahou o formální a věcnou správnost jejího budování. Tím si trochu uzavírala možnost dostatečného nadhledu nad činností obou spolků a tím i možnost objektivnějšího kritického pohledu, který by obsahoval i její vlastní úvahy, nesledující úzkostnou snahu o čistě deskriptivní práci s prameny, kterých v práci využívala. Zde si myslím, že studentka nabízející se potenciál tématu v práci ne úplně využila.

Co se týká jazykové úrovně, myslím, že se nám společně podařilo z větší části odstranit neřesti novinářského žargonu, který se v práci z počátku objevoval. Znovu musím však, přes dílčí výkyvy v soustředěnosti, způsobené studentčíným povoláním, její pracovitost ocenit.

Rád bych se v průběhu obhajoby studentky zeptal na její osobní názor, jak by, ze svého vlastního úhlu pohledu, charakterizovala aktivity obou spolků. Zda se, podle ní, jednalo či nejednalo o aktivity, které prvky performance a happeningu obsahují, přestože je členové obou spolků důsledně odmítají.

Práci hodnotím stupněm velmi dobře až dobře, záleží na kvalitě její obhajoby. **Příkláněl bych se ale spíše ke známce velmi dobře.**

V Trstěnici dne 1. 9. 2024

Jaroslav J. Alt